| Werkgever: De Groene Vlieg |

| Standplaats: Nieuwe Tonge (Z.-H.) |

| Functie: vertegenwoordiger en veldmedewerker |

| Datum: 27 mei 2013 |

Steeds meer akkerbouwers raken geïnteresseerd in de steriele insecten techniek. Jaap van der Slik: „Boeren willen milieuvriendelijker telen, de markt vraagt om groene gewasbescherming en het is vaak goedkoper dan insecticide gecoat zaad gebruiken."

Bellen

7.30 uur - Jaap van der Slik start zijn werkdag met mail checken en telefoneren. Een akkerbouwer heeft een afwijking in een uienperceel ontdekt. Hij wil graag de oorzaak weten. Uit onderzoek blijkt dat de uienvlieg niet de boosdoener is. Omdat De Groene Vlieg naast groene gewasbescherming ook bodemonderzoek aanbiedt, zijn er grondmonsters gestoken op aaltjes. „We hebben geen schadelijke aaltjes gevonden. Waarschijnlijker is een lokale besmetting van kiem- en bodemschimmels, in combinatie met het koude en natte voorjaar."

Google Earth

9.00 uur - Samen met bioloog Maarten de Korte bekijkt Van der Slik de perceelskaarten voor het verdelen van de steriele vliegen. Op de kaarten wordt onderscheid gemaakt tussen zaaiuien (geel) en eerstejaars plantuien (geel met roze rand). Alle percelen worden eens per week door een veldmedewerker bezocht. „We maken dit onderscheid vanwege de enorme hoge zaaidichtheid in eerstejaars plantuien. Je hebt daar veel meer steriele vliegen nodig om de steriele insecten techniek te kunnen toepassen." Om perceelkennis op te doen, wordt Google Earth veel gebruikt. „Je kunt daarop precies zien hoe een perceel er uit ziet en waar de beste los- en vangplaatsen liggen. Je hoeft het veld niet eerst te bezoeken."

Vliegen aftappen

11.00 uur - Van der Slik tapt steriele vliegen af die via een koude luchtstroom uit de poppenkast in een goot vallen. De Groene Vlieg kweekt de insecten zelf: meer dan één miljard vliegen per jaar. De vlieg krijgt in popvorm een korte bestraling, die alleen de geslachtscellen aantast. Daardoor kan het insect zich niet meer voortplanten (steriel). De steriele vliegen worden in popstadium gekleurd zodat ze later in het laboratorium onderscheiden kunnen worden van de wilde variant. De vliegen worden in afgewogen hoeveelheden bewaard en getransporteerd in een gazen hor.

Onvruchtbaar

13.00 uur - De hor wordt achter in de auto gezet en de rit gaat naar een uienperceel op Goeree-Overflakkee. Daar laat Van der Slik de insecten los. Dit gebeurt op een tactische plek en op ruime afstand van de valgroep(en), waar voldoende beschutting is zodat de vliegen eerst kunnen acclimatiseren. De bedoeling is nu dat de steriele mannetjes paren met de wilde vrouwtjes. De eitjes die dan bij de jonge uienplantjes worden gelegd, zijn onvruchtbaar en komen dus niet uit. Zo wordt schade door maden voorkomen en wordt het aantal wilde uienvliegen tot een laag niveau teruggebracht. „De kunst is de steriele insecten op het juiste tijdstip uit te zetten. Door het koude voorjaar zijn er nu nog weinig uienvliegen; daar passen wij de hoeveelheid steriele insecten op aan. Hoewel we altijd een overmaat uitzetten, zijn we ook zuinig op ons product. Het is namelijk niet goedkoop om de vliegen te produceren." Hij kan geen indicatie geven van de aantallen vliegen die per perceel nodig zijn. „Dat is het geheim van de smid", lacht hij. „Bovendien is dat elke keer weer anders, afhankelijk van de wekelijkse populatiemeting."

Vliegenval

14.30 uur - De vliegen worden gevangen in een valgroep:drie witte bekertjes met daarin een conserveringsmiddel. Voor een juiste bepaling van de populatiedruk moet de kans dat een wilde vlieg in het bekertje terechtkomt, even groot zijn als die van een steriele vlieg. Op elk perceel staan (minimaal) een of meer valgroepen. Hoewel er naast (steriele) uienvliegen ook veel andere insecten in de bekers zitten, worden alle beestjes met een keukenzeefje opgevangen en in een gecodeerd petrischaaltje gedaan. „Elke vlieg wordt geteld", zegt de vertegenwoordiger. „Wij bepalen aan de hand van data uit het laboratorium hoeveel vliegen er op een perceel moeten worden losgelaten."

Wortelvlieg

16.00 uur - Van der Slik verwisselt de lijmplaatjes van de goudvallen aan de rand van een wortelveld. De vallen zijn bedoeld om de wortelvlieg te signaleren. De lijmplaatjes worden wekelijks vervangen en op het laboratorium gecontroleerd op aanwezigheid van wortelvliegen, om daarmee de druk te kunnen bepalen. Op basis van deze gegevens wordt een spuitadvies afgegeven. ■

Werkdag

Tekst: Annemarie Gerbrandy
Beeld: Susan Rexwinkel

Uienvliegen bestrijden met Jaap van der Slik

